

Nr 1520

Av herr **Ringaby**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition nr 154, med förslag till lag om lokaliseringssamråd, m. m.*

(Lika lydande med motion nr 1304 i Första kammaren)

I november 1969 avgav lokaliseringsutredningen sitt betänkande Lokaliserings- och regionalpolitik. Där behandlas bland annat frågan om etableringskontroll beträffande företagsetableringar, främst i storstadsområdena,

Lokaliseringsutredningen konstaterar att det saknas mål för regionalpolitiken i Sverige. Mera preciserade regionalpolitiska mål kan utformas först sedan man fått underlag för analys av de ekonomiska, tekniska och sociala faktorer som har påverkat och kommer att påverka den regionala utvecklingen. Utredningen redogör därefter för vissa regionalpolitiska utvecklingstendenser. Frågan om etableringskontroll diskuteras därefter, men utredningen anser sig inte böra lägga fram ett förslag om sådan kontroll. En närmare redogörelse för betänkandet och remissvaren återfinns i propositionen 1970: 75. I denna proposition förordas även att upplysnings- och rådgivningsverksamheten i lokaliseringsfrågor skall göras allmängiltig och få organiserade former. Förslag om ett sådant samrådsförfarande har lagts fram i en inom inrikesdepartementet utarbetad promemoria angående lokaliseringssamråd.

I departementspromemorian (In 1970: 2) redogörs för behovet av samråd, samrådets syfte och former, den geografiska avgränsningen, anmälningsskyldighetens omfattning, grunden för anmälningsskyldigheten, den sektoriella avgränsningen, samrådsförfarandet, lokaliseringsmyndigheten m. m.

Samrådsförfarande i regionalpolitiska frågor har i Sverige utvecklats under senare år mellan bland annat inrikesdepartementet och Sveriges industriförbund. I andra länder, såsom Frankrike och England, tillämpas ett system med etableringstillstånd. I Norge åter biföll Stortinget i mars i år ett förslag till lag om lokaliseringsvägledning.

Jag vill i detta sammanhang understryka behovet av en hela landet omfattande lokaliserings- och regionalpolitik. För att en sådan skall kunna utformas på bästa sätt krävs emellertid en klar målsättning för regionalpolitiken, vilken jämväl måste inpassas i ett större samhällsekonomiskt sammanhang. Endast härigenom kan klarhet vinnas i vilka åtgärder som skall vidtagas för att en mer balanserad regional utveckling skall uppnås.

Som redan konstaterats saknas det för närvarande mera preciserade mål för regionalpolitiken i Sverige. Inte heller i propositionen 1970: 75 eller propositionen 1970: 154 har regeringen på ett övertygande eller klarläggande sätt försökt dra upp målsättningen. Syftet med det nu föreslagna samrådsförfarandet har heller inte entydigt klargjorts. Under sådana omständigheter anser jag det inte vara tillrädligt att ge Kungl. Maj:t en så omfattande fullmakt som förslaget till lag om lokaliseringssamråd i realiteten innebär.

Detta får emellertid inte innebära att det positiva i föreliggande förslag, nämligen själva informationsutbytet, får överges. Tvärtom är behovet av ett ökat sådant utbyte mellan företag och myndigheter stort för att man på ett säkrare sätt skall kunna bedöma fördelar och nackdelar med olika etableringsalternativ. Myndigheterna kan här göra en värdefull insats samtidigt som företagen informeras om samhällets intentioner beträffande såväl regional- som lokaliseringspolitik.

Det måste dock vara väsentligt att samrådsförfarandet framstår som meningsfullt för företagen. Antalet fall där samrådet inte fyller någon funktion bör därför bli så litet som möjligt. Anmälningsskyldigheten bör även anpassas med hänsyn härtill. Obetydliga omändrings- och utbyggnadsinvesteringar bör sålunda undantas, eftersom det knappast kan vara realistiskt för företaget att genomföra en sådan investering på annan ort. Likaså bör nyetableringar som kräver små lokalutrymmen inte omfattas av samråds-skyldigheten. De företagare det här gäller torde endast i undantagsfall ha möjlighet att välja en annan lokaliseringsort. Samtidigt kan det även vara svårt att göra dem medvetna om de skyldigheter som bestämmelserna om samråd ålägger dem. Betydande olägenheter kan sålunda komma att vållas utan att någon effekt från regionalpolitisk synpunkt uppnås. Den minsta ytgränsen bör därför, i vart fall vad gäller industrin, sättas högre än vad som föreslås i propositionen. För övriga näringsgrenar bör frågan om en minsta ytgäns närmare undersökas.

Ett samrådsförfarande borde syfta till att genom information om lokaliseringsförutsättningarna i skilda orter och regioner medverka till en jämnare regional utveckling inom näringslivet. Från den utgångspunkten är det naturligt att samrådsskyldigheten begränsas till investeringar som får en inte obetydlig långsiktig sysselsättningseffekt. Propositionens förslag, att samrådsskyldigheten skall knytas till en minsta ytgräns för investeringar, bör därför kombineras med en viss minsta sysselsättningsökning i likhet med vad som gäller i Norge. Invändningen, att det är svårt att i förväg bedöma en investerings sysselsättningseffekt och att i efterhand konstatera den bestående sysselsättningsökningen, är inte av den styrka att det uppväger de fördelar som ett sådant system innebär.

Enligt min uppfattning bör anmälningsskyldighet begränsas till investe-

ringar med en minsta ytgräns av 600 m² som beräknas ge sysselsättning åt minst 25 personer.

Tid för samråd

För att de informationer som lämnas av lokaliseringsmyndigheten skall vara av värde för företaget bör företagets planer vara relativt väl konkretiserade beträffande produktionsinriktning, behov av arbetskraft osv. För företaget kan det då i många fall vara av väsentlig betydelse att planerna snabbt kan förverkligas. En försening kan medföra att det ekonomiska utbytet av investeringen avsevärt försämras eller i värsta fall att investeringen inte kan genomföras. Med hänsyn härtill är det angeläget att företagen utan onödig tidsutdräkt kan få del av de informationer som samrådsförfarandet syftar till. Enligt min uppfattning bör därför den normala samrådstiden bestämmas till längst två månader i stället för fyra. En sådan förändring kräver speciella åtgärder. Innan verksamheten kommer i gång måste sålunda ett betydligt bättre informationsmaterial om lokaliseringsförutsättningarna i olika delar av landet än som för närvarande finns stå till lokaliseringsmyndigheternas förfogande. Det förutsätter också att den personal som skall lämna informationen tillräckligt behärskar materialet så att informationen blir meningsfull för företagen.

Lagen om samrådsförfarande bör inte träda i kraft förrän dessa förutsättningar föreligger.

Lokaliseringsmyndigheten

Jag kan ansluta mig till uppfattningen att samrådsärendena skall handläggas inom AMS. Däremot synes det vara något oklart vilken funktion den särskilda delegationen skall fylla. Enligt propositionen är syftet med samrådet att företaget skall få information om lokaliseringsförutsättningarna i andra orter än där företaget tänkt sig att göra investeringen. De bästa förutsättningarna att ge en sådan information och att överlägga med företagen har de tjänstemän som behärskar informationsmaterialet. De har självfallet också möjlighet att upplysa företaget om samhällets intentioner inom regionalpolitiken och om de lokaliseringspolitiska stödformerna. Det är svårt att förstå att de ytterligare informationer som delegationen kan bidra med är så betydelsefulla att de uppväger de nackdelar som följer med ett sådant förfarande i form av längre tidsåtgång för samrådsärendenas behandling. Under alla förhållanden bör klart anges i vilka fall överläggningar skall ske mellan delegationen och den anmälände och i vilka fall ett något förenklat samrådsförfarande kan ske. Dessutom bör expertinslaget i delegationen göras mera påtagligt.

Syftet med samrådet

Åtskilliga remissinstanser har utförligt behandlat det allmänna regionalpolitiska syftet. Till dem hör bland annat ERU, som dock anser att syftet med samrådet bör klargöras mera entydigt innan slutligt beslut om samrådsförfarande fattas. Jag ansluter mig helt till denna uppfattning och förordar dels att syftet med samrådet klargöres, dels att detta intages i själva lagtexten.

Uppgiftsskyldighetens omfattning

I förslaget till lag om lokaliseringsråd sägs det att myndigheten får förlänga den tid, inom vilken bevis om fullgjord samrådsskyldighet skall utfärdas, med ett år, om den anmälningsskyldige vägrar att lämna *nödvändiga uppgifter*. Någon uppgift om vad som skall förstås med *nödvändiga uppgifter* lämnas dock inte.

Härigenom lämnas ett alltför stort utrymme för en godtycklig behandling av den sökande. Vilka handlingar som skall anses som *nödvändiga* bör därför klart framgå av lagtexten.

Åberopande det anförda hemställes,

att riksdagen vid sin behandling av propositionen 154 måtte besluta

A. 1) att anmälningsskyldigheten begränsas till investeringar med en minsta ytgräns av 600 m² som beräknas ge sysselsättning åt minst 25 personer,

2) att tiden, inom vilken bevis om fullgjord samrådsskyldighet skall utfärdas, förkortas till två månader, samt

3) att i delegationen jämväl bör ingå experter på lokal- och regionalpolitiska frågor;

B. att i skrivelse till Kungl. Maj:t ge till känna vad som i motionen anförts beträffande syftet med samrådsförfarandet samt uppgiftsskyldighetens omfattning.

Stockholm den 10 november 1970

Per-Eric Ringaby (m)